

5. Puolueet osana demokratiaa

Ilman puolueita demokratiaa olisi vaikea toteuttaa

Puolueet ovat kansalaisjärjestöjä, jotka ovat erikoistuneet toimimaan politiikassa. Rekisteröity yhdistys voi rekisteröityä puolueeksi. Vaatimuksena on, että yhdistys haluaa vaikuttaa valtiollisiin asioihin ja että sillä on puolueohjelma, johon sen tavoitteet on kirjattu. Lisäksi yhdistyksen pitää kerätä vähintään

5 000 kannattajakorttia, joissa eduskuntavaaleissa äänioikeutetut kansalaiset ilmoittavat kannattavansa yhdistyksen merkitsemistä puoluekisteriin. Rekisteröitymisestä on hyötyä esimerkiksi siksi, että puolueella on oikeus asettaa ehdokkaita eduskuntavaaleihin. Jos puolue ei saa edustajaa eduskuntaan kaksissa peräkkäisissä vaaleissa, se putoaa pois puoluekisteristä.

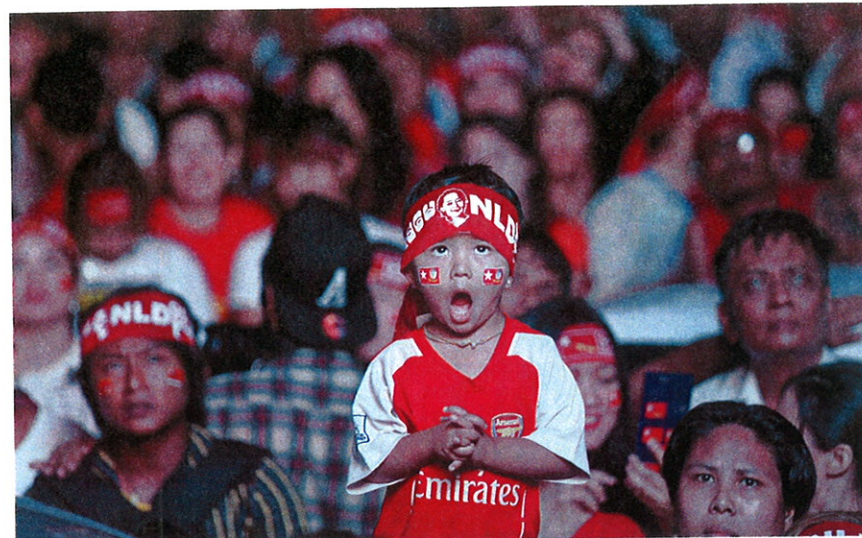
Suurimpien eduskuntapuolueiden kannatus vastaajan taustatietojen mukaan

TAUSTA-MUUTTUJAT	Keskusta %	Kokoomus %	Perussuomalaiset %	SDP %	Vihreät %	Vasemmistoliitto %	Kaikki n	%
SUKUPUOLI								
Mies	54	57	68	45	29	55	586	52
Nainen	46	43	32	55	71	46	537	48
ASUMISYMPÄRISTÖ								
Taajama	62	87	75	86	89	89	880	80
Maaseutu	38	13	25	14	11	11	222	20
KOTITALOUSTYYPPI								
1 henkilö	14	17	24	29	27	23	241	22
2 henkilöä	45	45	36	46	32	39	462	41
yli 2 henkilöä	41	38	40	26	41	38	415	37
AMMATTIASEMA								
Ylempi toimihenkilö	24	41	9	34	34	23	247	25
Alempi toimihenkilö	21	23	18	34	34	25	249	25
Työntekijä	42	20	63	48	28	50	408	41
Yrittäjä	13	16	9	2	4	1	88	9
TYÖSSÄKÄYNTI								
Työssä	59	63	60	53	64	45	661	59
Ei työssä	41	37	40	47	36	55	460	41
KOULUTUS								
Perusaste	12	6	19	17	6	16	135	12
Keskiaste	62	49	72	62	36	48	620	57
Korkea-aste	26	45	10	21	58	36	339	31
Keski-ikä	49	46	44	52	38	45	46	
Nettotulot / kk	1 831 €	2 272 €	1 631 €	1 797 €	1 719 €	1 404 €	1 841 €	

n = vastaajien lukumäärä

Lähde: Tieteessä tapahtuu 5/2015

Mitä taulukko kertoo puolueiden kannattajista?

Puolueet kuuluvat vaaleihin. Lapsi jännittää Myanmarin parlamenttivaalien tulosta vuonna 2015.

Edustuksellinen demokratia ei toimi ilman puolueita. Kun iso joukko ihmisiä valitsee keskuudestaan pienen joukon päättämään asioista puolestaan, on selkeämpää, että ehdokkaat jakautuvat erilaisiin ryhmiin. Vaaleissa on helpompaa valita, ketä äänestää, kun ehdokkaat ovat etukäteen jakautuneet samalla tavalla ajattelevien ihmisten puolueisiin. Tämä tietysti edellyttää, että äänestäjällä on käsitys siitä, minkälaisia arvoja tai asioita esimerkiksi Vasemmistoliiton tai Kristillisdemokraattien ehdokkaat kannattavat. Vaikka ihmisten mielipiteet saman puolueen sisällä vaihtelevat, antaa puoluekanta kuitenkin jonkinlaisen käsityksen ehdokkaasta.

Puolueessa toimiminen on tärkeä vaihtoehto niille kansalaisille, jotka haluavat vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Puolueiden kautta he voivat päästä itse mukaan poliittiseen päätöksentekoon. Puolueet myös kouluttavat jänsiään toimimaan politiikassa. Niillä on jäsenilleen omia "politiikkakursseja", joissa

opiskellaan asiakysymysten lisäksi muun muassa esiintymistä, muuta viestintää ja kokouskäytäntöjä.

Suomen puoluejärjestelmälle on tyypillistä, että puolueita on monia ja että ne ovat erilaisia. Suomessa on siis monipuoluejärjestelmä (esim. USA:ssa), ja diktatuureissa tai autoritaarisesti johdetuissa valtioissa (esim. Kiinassa) on usein vain yksi puolue.

Suomessa ei ole yhtä hallitsevaa puoluetta, vaan neljä melko tasavahvaa keskisuurta puoluetta: Suomen Keskusta, Perussuomalaiset, Kansallinen Kokoomus ja Suomen Sosialidemokraattinen Puolue. Perussuomalaiset nousi keski suurten puolueiden joukkoon eduskuntavaaleissa 2011. Eduskunnassa on myös neljä pienempää puoluetta, joilla on viidennes eduskuntapaikoista. Eduskuntapuolueiden lisäksi puoluekisterissä on monia pieniä puolueita. Ne ovat aatteiltaan kovin kirjavia: on ääri-vasemmistoa ja äärioikeistoa, EU:ta vastustavia

ja muita yhden asian puolueita.

Vaikka puolueilla on edelleen Suomessa merkittävä asema, ne kiinnostavat ihmisiä aiempaa vähemmän. Puolueiden jäsenmäärät ovat laskeneet. Tämä on yleiseurooppalainen kehityspiiri: monessa maassa puolueisiin kuuluu suhteellisesti vielä vähemmän äänioikeutettuja kuin Suomessa. Puolueet koetaan liian etäisiksi ja osin ideologioiltaan samankaltaisiksi. Tämä voi johtua paljolti puolueiden imagokampanjoinnista. Koska puolueet pyrkivät haalimaan mahdollisimman laajan joukon kannattajia, liian kärkekkäitä kannanottoja varotaan. Myös yleinen välinpitämättömyys politiikkaa kohtaan vähentää puolueiden vetovoimaa. Puolueiden vapaaehtoisuuteen perustuva "kenttätö" onkin vähentynyt ja toiminta on keskittynyt aikaisempaa enemmän vaaleihin.

Mitkä asiat erottavat Suomen puolueita toisistaan?

Suomen puoluejärjestelmässä voidaan havaita muun muassa seuraavia vastakkainasetteluja, jotka erottavat puolueita toisistaan:

- vasemmisto – oikeisto
- työväki – porvarit
- pienituloiset – suurituloiset
- liberaalit – konservatiiviset moraaliarvot
- yksilöllisyys – yhteisöllisyys
- maaseutu – kaupunki
- kansainvälisyys – kansallismielisyys
- ekologiset arvot – taloudellinen kasvu ja kulutus

Perinteisin puolueita erottava linja on jako vasemmistoon ja oikeistoon. Vasemmistolle eli sosialistipuolueille on tärkeää esimerkiksi pyrkimys tasa-arvoon, solidaarisuuteen eli yhteisvastuullisuuteen ja markkinatalouden vaikutusvallan hillitsemiseen. Vasemmistopuolueet korostavat muita puolueita enemmän valtion ja kuntien merkitystä ihmisten

Suomessa on paljon pieniä puolueita. Niiden perustaminen vaatii 5000 kannattajakortin keräämistä.

hyvinvoinnin turvaajana ja julkisten palveluiden tuottajana. Niiden kannattajat eivät halua luopua pohjoismaisesta hyvinvointivalttiosta ja hyväksyvät korkean verotuksen sen hintana. Vasemmistopuolueilla on hyvät suhteet Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöön (SAK). Vasemmistolaisien eduskuntapuolue on Vasemmistoliitto, toinen vasemmistopuolue on SDP.

Oikeistopuolueet korostavat yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan. Ne haluavat luoda kaikille tasa-arvoiset lähtökohdat, mutta korostavat, että yritteliäisyydestä ja ahkeruudesta on oikeus saada henkilökohtaista hyötyä. Oikeistopuolueet haluavat vähentää valtion roolia hyvinvointipalveluiden tuottajana ja talouden sääntelijänä. Ne uskovat, että kilpailuttaminen ja yksityistäminen parantaisivat palveluiden laatua ja alentaisivat niiden hintaa.

Oikeistopuolueet haluavat muuttaa perinteistä pohjoismaista hyvinvointivalttiota "kan-

Vertaa näiden vaalimainosten sanomaa ja tehokeinoja. Mitä yhteisiä ja erottavia piirteitä löydät?

nustavammaksi" ja kannattavat siksi muun muassa kevyempää verotusta. Oikeistopuolueilla on hyvät suhteet työnantajajärjestöihin. Oikeistolaisimpia eduskuntapuolueita ovat Kansallinen Kokoomus ja Ruotsalainen kansanpuolue. Poliittisen keskustan puolueet sijoittuvat nimensä mukaisesti vasemmiston ja oikeiston välimaastoon.

Eduskuntapuolueiden istumajärjestys eduskuntatalon istuntosalissa kuvastaa puolueiden omaa käsitystä sijoittumisestaan vasemmisto-oikeisto-akselille. Kaikkia puolueita ei voi kuitenkaan määritellä vasemmisto- tai oikeistopuolueiksi, esimerkiksi Perussuomalaisten ohjelmassa on kummallekin näkemyskelle tyypillisiä asioita. Vihreät eivät edes halua määritellä itseään vasemmisto-oikeisto-akselilla, vaan korostavat olevansa moderni ympäristöpuolue.

Suomessa käytetään myös käsitteitä porvaripuolue ja työväenpuolue. Porvaripuolueita

ovat ei-sosialistiset puolueet. Esimerkiksi porvarihallitukseksi sanotaan hallitusta, jossa ei ole mukana SDP:tä eikä Vasemmistoliittoa. Kaikki oikeistopuolueet ovat porvarillisia, ja myös Suomen Keskusta lasketaan porvaripuolueeksi. Vastaavasti työväenpuolueet ovat yleensä sosialistisia.

Suomen puolueita voi jaotella myös liberaaleihin ja konservatiivisiin. Liberaalit ovat uudistusmielisiä ja korostavat yksilön vapauksia. Konservatiivit korostavat yhteisöjen ja perinteiden merkitystä sekä haluavat, että yhteiskunta ei muuttuisi liian nopeasti. Linjat erot liberaalien ja konservatiivien välillä tulevat esiin muun muassa suhtautumisessa perinteisiin moraaliarvoihin, esimerkiksi keskusteltaessa avioliiton merkityksestä tai seksuaalisten vähemmistöjen asemasta. Jako arvoliberalien ja arvokonservatiivien ei noudata vasemmisto-oikeisto-jaottelua, sillä monessa puolueessa on sekä liberaalisti että konservatiivisesti

Alexander Stubb (kok) sai arvostelua osakseen pukeutuessaan pääministerinä ollessaan shortseihin ja suostuessaan Duudsonien tikkatauluksi. Olisiko sinun mielestäsi Stubbin pitänyt pukeutua asiallisemmin ja kieltäytyä tikkataulun roolista?

48

ajattelevia ihmisiä. Nuoret ovat yleensä vanhempia sukupolvia liberaalimpia, mutta tämäkään ei ole ehdoton sääntö. Vihreät on selkeästi liberaali puolue, kun taas Kristillisdemokraatit on konservatiivinen puolue.

Tutkijoiden mukaan jaottelu liberaaliuden ja konservatiivisuuden perusteella on yhä tärkeämpi tapa jaotella puolueita ja poliitikkoja. Nykyinen eduskunta jakautuu suurin piirtein puoliksi liberaalien ja konservatiivien kesken.

Populismia kansalle

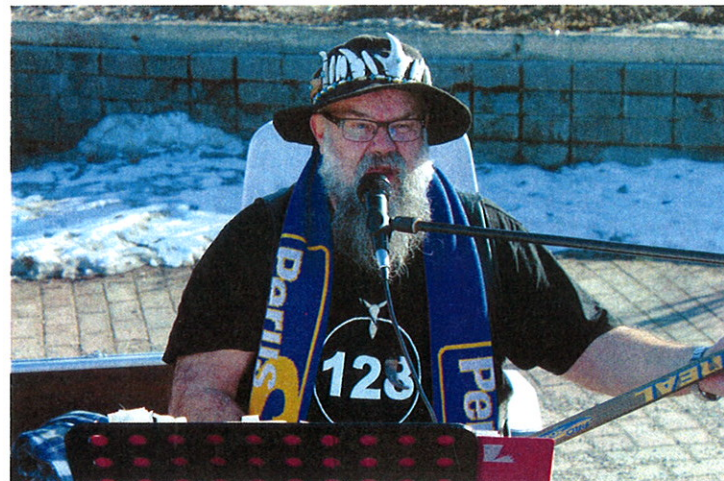
Populismi tarkoittaa kansansuosion tavoittelua. Populismien käsitteellä on arkikielessä negatiivinen sävy, joka viittaa kansan kosiskeluun helpoilla lupauksilla. Populismiin kuulukin vahvasti kansaan vetoaminen.

Populistiset liikkeet kosiskelevat perinteisiin puolueisiin kyllästyneitä äänestäjiä. Niiden kannatus nousee silloin, kun yhteiskunnassa

on suuria ongelmia tai murroksia. Tyytymättömät ihmiset hylkäävät perinteiset puolueet ja antavat äänensä niille, jotka lupaavat muutosta.

Populistipuolueilta puuttuu usein aluksi laaja ja yksityiskohtainen ohjelma, jonka avulla yhteiskuntaa voitaisiin viedä suunnitellusti eteenpäin. Liikkeiden kannatus nojaa tyypillisesti yhteen karismaattiseen johtajaan. Populistiset puolueet ovat yleensä jääneet lyhytikäisiksi, koska niiden kannatus on vähitellen hiipunut todellisten ratkaisujen puuttuessa ja yhteiskunnallisten ongelmien muuttuessa. Euroopassa pitkään jatkunut vaikea taloustilanne ja pakolaiskriisi voivat muuttaa tätä kuvaa.

Politiikan tutkimuksessa populismiin ei liitetä samanlaista negatiivista sävyä kuin arkikielessä. Tutkijat tarkoittavat populismilla aatesuuntaa, joka arvostaa tavallista kansaa, rehellisyyttä ja yritteliäisyyttä. Populistiset

© Joukamo Kortessalmi

Politiikon pitää laittaa itsensä rohkeasti liikoon. Perussuomalaisten kansanedustajaehdokas Kari Tykkyläinen esiintymässä lin torilla vuonna 2015. Etsi Tykkyläisen musiikkivideo vaalirahoituksesta hakusanalla Kari Tykkyläinen, mies räppää.

49

liikkeet korostavat itsekkin edustavansa kansaa "herroja vastaan". Tätä ilmentävät sanonnat "Helsingin herrat" ja "Brysselin herrat". Herrat ovat hienosti pukeutuvia poliitikkoja, jotka toimivat pääkaupungeissa ja osallistuvat tärkeisiin kokouksiin. Populistisille liikkeille on tyypillistä kaksijakoinen maailmankuva: kansa ja herrat, meidän kansa ja muut kansat, me ja muut.

Populististen liikkeiden johtajien mukaan populismi on positiivinen asia, koska se tarkoittaa niiden asioiden esiin nostamista, jotka kiinnostavat kansaa. Lisäksi asioista puhutaan selkeästi ja yksinkertaisesti ilman poliittista liturgiaa.

Euroopassa on tällä hetkellä paljon populistisia puolueita, jotka saavat käyttövoimansa muukalaisvihasta, nationalismista, EU-vastaisuudesta ja globaaleista taloudellisista ongelmista. Monissa sellaisissa maissa, joissa on paljon maahanmuuttajia, myös populististen

puolueiden kannatus on melko suuri. Esimerkiksi Ruotsissa on kasvattanut kannatustaan Ruotsidemokraatit-puolue, joka vastustaa jyrkästi maahanmuuttoa. Myös Kreikassa ja Espanjassa populistipuolueet ovat lisänneet kannatustaan talousvaikeuksien myötä. Kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu, että populistiset puolueet saavat paljon kannatusta vähän koulutetussa työväenluokassa, jota uhkaavat työttömyys ja sosiaalisten tukien karsiminen.

Suomen puolueista populistisena pidetään Perussuomalaisia. Puolueen puheenjohtaja Timo Soini myöntää olevansa populistiksi, mutta katsoo, että populismi on hyvä asia esimerkiksi siksi, että se pakottaa ihmiset ottamaan kantaa asioihin. Puolue korostaa kansan etujen puolustamista "herroja" ja perinteisiä puolueita vastaan. Lisäksi puolue suhtautuu kriittisesti Euroopan unioniin ja haluaisi rajoittaa maahanmuuttoa.

Eduskuntapuolueiden
arvoja ja tavoitteita

VASEMMISTOLIITTO (VAS.)

- Syntyi 1990-luvun alussa, kun perinteinen vasemmistopuolue SKDL lopetti toimintansa.
- Korostaa sosialistisia arvoja, kuten yhteiskuntaluokkien välistä tasa-arvoa ja solidaarisuutta sekä ympäristöarvoja.
- Vastustaa liian vapaata markkinataloutta.
- Kannattaa kattavaa pohjoismaista hyvinvointivaltiota ja julkisen vallan suurta roolia hyvinvointipalveluiden tuottamisessa.
- Kannattajia on erityisesti Pohjois-Suomessa, mutta myös etelän kasvukeskuksissa.

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE (SDP)

- Juuret 1800-luvun lopun työväenliikkeessä.
- Korostaa tasa-arvoista ja solidaarista yhteiskuntaa.
- Kannattaa hyvinvointivaltiota, onhan se pitkälti sosiaalidemokraattien luomus.
- Kannattaa samoja vasemmistolaisia arvoja kuin Vasemmistoliitto, mutta on linjassaan maltillisempi.
- Yksi neljästä keskisuuresta puolueesta.
- Saa kannatusta ympäri maan, erityisesti kaupungeissa.

Vihreät De Gröna

VIHREÄ LIITTO (VIHR.)

- Syntyi 1980-luvulla ympäristöliikkeen pohjalta.
- Korostaa ympäristönsuojelua, tasa-arvoa, yksilön vapauksia, ihmisoikeuksia ja monikulttuurisuutta.
- Vastustaa ydinvoimaa.
- Vaikeasti vasemmisto-oikeisto-akseliin sijoitettava puolue.
- Saa suurimman kannatuksensa Etelä-Suomen kaupungeista.

Keskusta

SUOMEN KESKUSTA (KESK.)

- Juuret ovat 1900-luvun alussa perustetussa Maalaisliitossa, nykyinen nimi otettiin käyttöön vuonna 1988.
- Porvarillinen puolue, vaikka onkin poliittisella akselilla keskellä.
- Korostaa maltillisia uudistuksia ja puolustaa maataloutta ja alueellista tasa-arvoa. Puolueessa paljon EU-kriittisyyttä.
- Yksi neljästä keskisuuresta puolueesta.
- Saa kannatusta koko maasta, mutta Pohjois- ja Itä-Suomi ovat puolueen vahvinta tukialuetta.

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

SUOMEN KRISTILLISDEMOKRAATIT (KD)

- Perustettiin 1950-luvun lopussa, nykyinen nimi on vuodelta 2001.

- Porvarillinen puolue, jonka toiminta nojautuu kristillisiin arvoihin.
- Korostaa mm. perheiden ja muiden lähiyhteisöjen merkitystä sekä lähimmäisistä huolehtimista.
- Saa kannatusta ympäri maan, erityisesti niiltä alueilta, joissa on voimakkaita kristillisiä liikkeitä.

PERUSSUOMALAISET (PS)

- Populistinen kansallismielinen protestipuolue, joka syntyi 1990-luvun puolivälissä Suomen Maaseudun Puolueen (SMP) raunioille.
- Korostaa suomalaista identiteettiä ja sanoo olevansa tavallisen kansan asialla.
- Vastustaa EU:tä, lisääntyvää maahanmuuttoa ja "vanhojen" puolueiden ylivaltaa.
- Yksi neljästä keskisuuresta puolueesta.
- Saa kannatusta tasaisesti ympäri maata.

SUOMEN RUOTSALAINEN KANSANPUOLUE (RKP)

- Juuret ovat 1800-luvun kielitaistelussa ja tuolloin perustetussa svekomaanien puolueessa.
- Liberaali oikeistopuolue, joka vastustaa ruotsin kielen aseman heikentämistä.
- Korostaa erilaisten vähemmistöjen oikeuksia ja suhtautuu maahanmuuttoon suvaitsevasti.
- Kannatus perustuu Pohjanmaan ja Etelä-Suomen rannikkoseutujen ruotsinkielisiin alueisiin.
- Saa kannatusta yli kielirajan lähinnä Etelä-Suomen kaupungeissa.

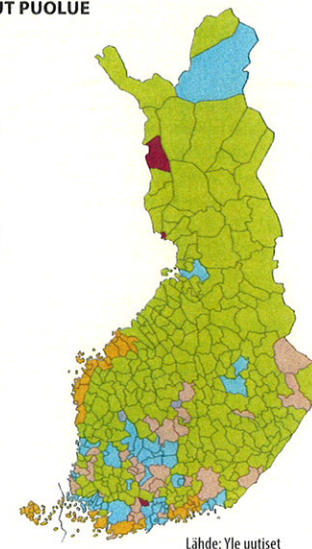
KOKOOMUS

KANSALLINEN KOKOOMUS (KOK.)

- Perustettiin vuonna 1918 ajamaan monarkismia Suomeen, mutta puolueen juuret ovat jo 1800-luvun fennomaniassa ja vanhasuomalaisuudessa.
- Porvaripuolue, joka kannattaa taloudessa vahvaa liberalismia ja edustaa konservatiivisia "koti, uskonto ja isänmaa"-arvoja. Viime vuosina puolue on liberalisoitunut myös moraalikysymyksissä.
- Korostaa yksilöllisyyttä ja yritteliäisyyttä.
- Yksi neljästä keskisuuresta puolueesta.
- Saa kannatusta erityisesti Etelä-Suomen kaupungeista.

ENITEN VALTUUSTOPAIKKOJA VUODEN 2012 KUNNALLISVAALEISSA SAANUT PUOLUE

- KOK
- SDP
- KESK
- PS
- VAS
- RKP
- Muut

Lähde: Yle uutiset

Suomen puoluejärjestelmä on keskiluokkaistunut

Suomen poliittisten puolueiden väitetään lähentyneen ideologioiltaan toisiaan. Väite pitää osittain paikkansa. Kun perinteiset puolueet yli sata vuotta sitten syntyivät, niiden oli nykyistä helpompi esittää jyrkkiä kannanottoja. Suomalaiset olivat tuolloin selkeästi jakautuneet työväkeen ja porvareihin, kaupunkilaisiin ja maalaisiin sekä suomen- ja ruotsinkielisiin. Vaaleissa puolueille oli tärkeää saada omat kannattajansa ääniurnille. Koska puolueiden välillä liikkuvia äänestäjiä oli hyvin vähän, suuren massan suosiota ei tarvinnut kosiskella.

Nykyään suuri osa kansasta kuuluu keskiluokkaan. Tämä on pakottanut puolueet miettimään linjaansa uudelleen. Vaaleissa tavoitteena ei enää ole pelkästään omien vakiokannattajien liikkeelle saaminen vaan mahdollisimman suuri äänimäärä. Massan miellyttäminen on tehnyt puolueiden vaali-ohjelmista ympäröyriä ja hampaattomia.

Vaali-ohjelmien epämääräisyyttä lisää se, että noin puolet ihmisistä on kertonut valitsevansa äänestyspäätöstä tehdessään henkilön, ei puoluetta. Yksittäisten ehdokkaiden kampanjoissa ei tämän vuoksi ole näkyvissä kovin selkeää yhteistä puolueen linjaa.

Tänä päivänä puolueet ajavat yleensä tiettyjä arvoja enemmän kuin joidenkin ihmisryhmien etuja. Saman puolueen äänestäjät saattavat olla koulutustaustaltaan ja yhteiskunnalliselta asemaltaan hyvinkin erilaisia.

Yhteiskuntaluokkien merkitys on vähentynyt, ja tämä on vienyt terästä erityisesti vasemmiston ja oikeiston välisestä vastakkainasetelusta. Työväenpuolueet esittivät 1900-luvun alussa selkeitä ja jyrkkiä vaatimuksia esimerkiksi yleisestä äänioikeudesta ja työolojen parantamisesta. Vasemmistopuolueiden poliittisia tavoitteita on muuttanut se, että lähes kaikki niiden alkuperäiset vaatimukset ovat

toteutuneet 1900-luvun kuluessa. Vasemmiston ja oikeiston kahtiajako perustuikin vanhaan teollisen ajan yhteiskuntaan. Nykyisessä teollisessa palveluyhteiskunnassa tämä vastakkainasettelu on menettänyt merkitystään, ja ihmisiä kiinnostaa enemmän esimerkiksi elämänlaatuun ja ympäristöön liittyvät kysymykset kuin oikeisto–vasemmisto-asetelma.

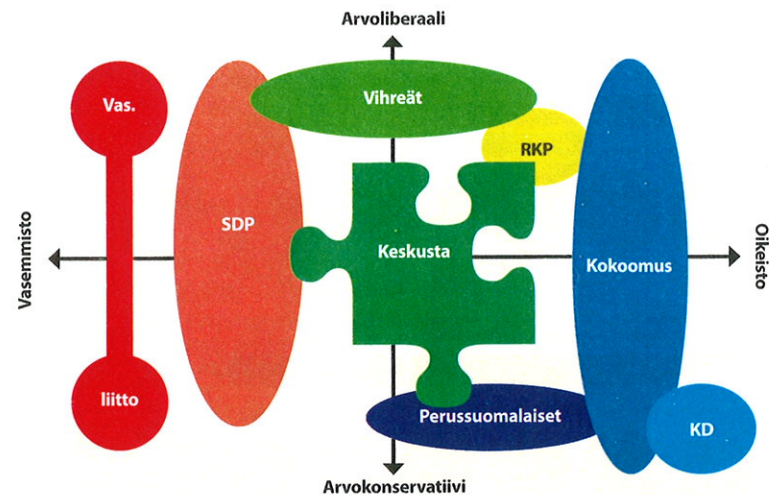
Myös maaseudun ja kaupunkien välinen vastakkainasettelu on lieventynyt sadan vuoden kuluessa – asuun suurin osa suomalaisista jo kaupungeissa. Muualla Euroopassa kaupungistuminen on aiheuttanut sen, että vanhat maaseutupuolueet ovat menettäneet merkitystään. Suomen puoluejärjestelmässä maaseutu–kaupunki-asetelma näkyy kuitenkin yhä: Suomen Keskustan kannatus nojaa edelleen pääasiassa maaseudun asukkaisiin. Perinteisesti maaseudun arvoja ja elämää puolustanut puolue on tosin joutunut tarkistamaan poliittista linjaansa, jotta se saisi äänestäjiä myös kaupungeista.

Tänä päivänä puolueiden linja vaihtelee voimakkaimmin sen mukaan, mikä on niiden asema eduskunnassa. Hallituspuolueet joutuvat sitoutumaan yhteisesti laadittuun hallitusohjelmaan ja mukautumaan kompromisseihin. Ne eivät voi aina toteuttaa tai joka käänteessä korostaa omia arvojaan ja asenteitaan.

Hallituspuolueiden mahdollisuuksia tehdä omannäköistään politiikkaa rajoittaa myös se, että rahaa ei ole koskaan riittävästi käytössä, jotta kaikkien puolueiden toiveet voitaisiin toteuttaa.

Kun puolue on oppositiossa eli ei kuulu hallitukseen, se voi terävöittää omaa poliittista linjaansa ja retoriikkaansa. Oppositio- ja oppositio-asettelu kritisoivat hallituksen toimintaa ja esittävät sille vaihtoehtoja. Esiintyminen voi olla hyvin jyrkkää, sillä oppositio-asettelu ei pääse toteuttamaan lupauksiaan tai vaatimuksiaan – ainakaan ennen seuraavia vaaleja.

Puolueet nelikentässä

Kuvion lähde: Jyrki Kasvi

Puolueiden ja puolueiden edustajien sijoittuminen nelikenttään tapahtuu kuviossa sen mukaan, miten he ovat vastanneet Yleisradion eduskuntavaalit 2015 -vaalikoneen kysymyksiin. Puolueen sisällä on kysymysten moninaisuuden vuoksi hajontaa, mutta yksittäinen puolue sijoittuu kokonaisuudessaan johonkin nelikentän alueelle.

Vasemmisto

- Terveys- ja sosiaalipalvelut on tuotettava ensisijaisesti julkisina palveluina.
- Työntekijälle on turvattava lailla minimityöaika.
- Peruskoulun opetusryhmien koko on rajattava lailla esimerkiksi 20 oppilaaseen.
- Ilmastomuutoksen hillitseminen pitää asettaa teollisuuden kilpailukyvyyn edelle.
- Suomen pitää ottaa suurempi vastuu EU:n alueelle tulevista turvapaikanhakijoista.

Oikeisto

- Valtion ja kuntien taloutta on tasapainotettava ensisijaisesti leikkaamalla menoja.
- Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuuspoliittista asemaa.
- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan kestoa pitää lyhentää.

- Suomessa on liian helppo elää sosiaaliturvan varassa.
- Suomella ei ole varaa nykyisen laajuisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Arvokonservatiivi

- Maahanmuuttoa Suomeen on rajoitettava terrorismin uhan vuoksi.
- Euron ulkopuolella Suomi pärjäisi paremmin.
- Suomeen tarvitaan enemmän poliiseja.
- Verkkovalvonnassa valtion turvallisuus on tärkeämpää kuin kansalaisten yksityisyyden suoja.
- Suomessa on liian helppo elää sosiaaliturvan varassa.

Arvoliberaali

- Suomen pitää ottaa suurempi vastuu EU:n alueelle tulevista turvapaikanhakijoista.
- On aika luopua ajatuksesta, että koko Suomi on pidettävä asuttuna.
- Ilmastomuutoksen hillitseminen pitää asettaa teollisuuden kilpailukyvyyn edelle.
- Geenimuunneltu ruoka on turvallista ihmiselle ja ympäristölle.

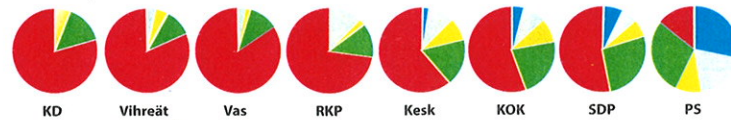
MITÄ MIELTÄ OLET SEURAAVISTA VÄITTÄMISTÄ?

Täysin samaa mieltä Jotseenkin samaa mieltä Ei osaa sanoa Jotseenkin eri mieltä Täysin eri mieltä

Mustien afrikkalaisten henkiset kyvyt ovat heikkomat kuin länsimaissa elävän valkoisen rodun.

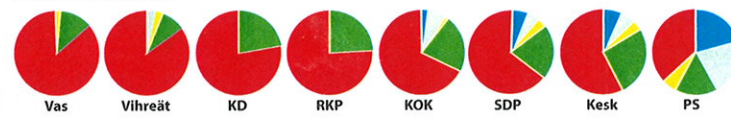
Vastaukset puolueittain

Vaalea eurooppalaista ihmisrotua pitää estää sekoittumasta tummempiin rotuihin, koska muuten Euroopan kantaväestö kuolee ennen pitkää sukupuuttoon.

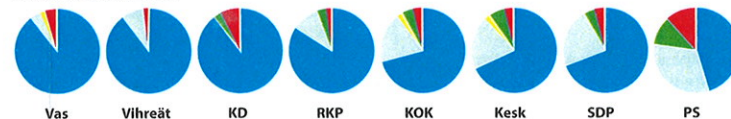
Vastaukset puolueittain

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän ihonväristään tai etnisestä taustastaan.

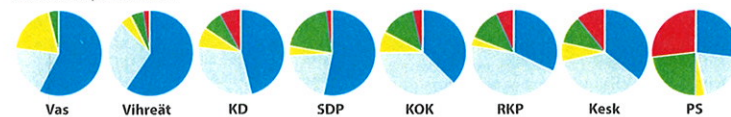
Vastaukset puolueittain

Ei ole olemassa sellaista asiaa kuin ihmisrodut, koska kaikki maapallon ihmiset ovat geneettisesti hyvin lähellä toisiaan.

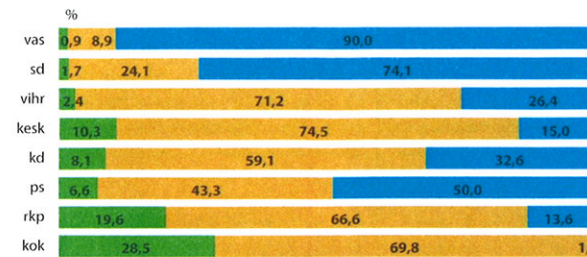
Vastaukset puolueittain

Lähde: Suomen Kuvalehti 35/2015 ja Talous

HS-VAALIKONEESEEN VASTANNEIDEN EHDOKKAIDEN NÄKEMYS KUNTIENTEN PALVELUJEN TUOTTAMISESTA

Vastausprosentti 83

Onko kunnan tuotettava itse kuntalaisilleen tarjoamansa palvelut, vai voiko se ostaa niitä muilta palveluntuottajilta?

- 1. Kunnan tulisi kilpailuttaa mahdollisimman suuri osa palveluistaan ja käyttää ostopalveluita aina kun se on edullisinta.
- 2. Kilpailuttamista ja ostopalveluiden käyttöä on edelleen laajennettava, mutta maltillisesti.
- 3. Kunnan tulisi tuottaa mahdollisimman suuri osa palveluistaan itse.

Lähde: Helsingin Sanomat

Tehtävät

1. Ota kantaa väitteeseen: Edustuksellinen demokratia tarvitsee puolueita.
2. Keksi adjektiiveja, jotka kuvaavat mielestäsi hyvin Suomen puoluejärjestelmää.
3. Mitkä asiat erottavat vasemmisto- ja oikeistopuolueita toisistaan?
4. Millä perusteella voidaan sanoa, että
 - a) Suomen puolueet ovat muuttuneet toistensa kaltaisiksi
 - b) Suomen puolueiden näkemykset yhteiskunnasta eroavat edelleen toisistaan?
5. Tutki eduskuntapuolueaukeamaa sivuilla 50–51. Valitse kaksi puoluetta, joita
 - a) saattaisit joskus äänestää
 - b) et missään tapauksessa koskaan äänestäisi.
6. Pohdi, miksi politiikassa esiintyvää populismia sekä vastustetaan että puolustetaan.
7. Tee testi poliittisesta suuntautumisestasi osoitteessa politiikkatesti.fi. Oletko liberaali vai konservatiivi?